

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 10

83. ÅRGANG

29. MAI

1971

ADAM OG EVA – KJØNNSROLLER

(SIDE 157)

HVEM ER VÅR TROS

AV PATER ARNO GERRITSMA, OFM

Jeg hadde nylig en begravelse. Vedkommende var ikke katolikk. Han sto ikke i Statskirken heller, hadde meldt seg ut for mange år siden. Det var av rent private grunner jeg forrettet, etter et eget rituale. Ved denne anledning stilte jeg meg selv et par tre spørsmål. Den avdøde hadde meldt seg ut av det kirkesamfunn han hørte til, og han hadde ikke trådt inn i noe nytt. Når vi i samtaler fra tid til annen hadde kommet inn på kirke og religion, hadde han som regel ikke vært mild i sin kritikk. Han snakket da bestandig om noe som han selv liksom hadde tatt avstand fra. Jeg spurte da meg selv: Hvor står en slik mann egentlig? Må han avskrives som kristen? Hvordan skal vi som bekjenner oss til den kristne tro se på dette? Som prest har jeg alltid forsøkt å vise forståelse overfor folk med ovennevnte innstilling, fordi jeg mener at de ofte har krav på det. Ikke alle mennesker klarer å bevare sin barndoms tro gjennom livet, det kan være forskjellige grunner til det. De erfaringer man gjør i livet er ikke like positive for alle. For noen kan det være harde og bitre erfaringer, de kan føre til sterk reaksjon og skarp protest mot det miljø — også det religiøse miljø — de blir konfrontert med. Dette må vi akseptere.

Det viser seg forresten i den kristne tradisjon at det ikke sjelden har vært de beste blant de troende som har

møtt de offisielle og veletablerte (og ofte privilegerte) trossamfunn med skarp kritikk. Kristus selv rettet i sin tid en flammende protest mot det offisielle religiøse samfunn han hørte til. Og i mange tilfeller er årsaken til reaksjonen den samme: Vakre, fromme fasader skjuler ikke sjelden en mengde uekte religiøsitet. Kristus talte i den forbindelse om kalkete graver og ulver i fåreklær. Ut fra kristent synspunkt må man faktisk konkludere med dette: Den som med en ærlig innstilling kritiserer religiøs mangel på oppriktighet, hyklteri og fariseisme er sannelig i godt selskap.

Det forekommer en del tilfeller — kanskje ikke så få — hvor reaksjonen blir for hard og kritikken for skarp. Dette må vi uten videre beklage. Man kan bli direkte urettferdig i sin holdning mot kristendommen. Men det står neppe til oss å dømme her. Det er bare Gud som kan peile hva som lever innerst inne i menneskene av

Så er det noe annet vi skal huske på i denne sammenheng. Det å være religiøs går ikke alltid hånd i hånd med ytre fromhet. Kristus sier: «Ikke den som sier Herre, Herre, men den som gjør min Faders vilje skal gå inn i himmelriket.» Fromme skikker og vaner kan virke gan-

TULIPANER PÅ KURFÜRSTENDAMM

Det er månedsskiftet mai—juni, og vi har forhåpentlig foran oss et par varme, solrike måneder med blomster og sol og ferie. Bildet er fra Kurfürstendamm i Berlin: blomstrende tulipaner som en hilsen nordover.

KATOLSK

STEVNE

I

TØNSBERG

Søndag den 20. juni vil biskop John W. Gran feire høymesse i kirkeruinen på Slotsfjellet i Tønsberg under et katolsk stevne i anledning av byens 1100-års jubileum.

Fra formannen i komiteen for dette stevnet, Svein Garwood har ST. OLAV fått følgende opplysninger:

«Norges eldste by, Tønsberg, feirer i år sitt 1100-års jubileum. Adskillige tilstelninger, både i kommunal og i annen regi, vil i den anledning bli holdt. Midtpunktet blir oppføringen av Kaare Holts historiske skuespill «Kristina av Tønsberg». Vår kirke har særlig grunn til å feire jubileet. Byen var jo katolsk i henvend
(Forts. side 162)

FELLE?

ske imponerende, uten dog å stille noen direkte krav til hjertet. Evangeliet taler et klart sprog i så henseende. Sann gudsfrykt, sann fromhet og virkelig ekte religiøsitet settes der hele tiden i forbindelse med den tjenende kjærlighet til medmennesker, særlig til de som er vanskelig stillet. Denne tjenende kjærlighet kan ofte gjøres i all stillhet uten noe som helst oppstyr og parade. Og det er noe som verdsettes høyt i Evangeliet. Igjen taler Kristi ord sterkt: «Det du har gjort mot en av mine minste har du gjort mot meg.»

Det ville ikke forundre meg om det finnes mange slike, mennesker som vi kanskje kan kalle for «anonyme» kristne. Og hvorfor skulle vi ikke ledsage dem til graven med det samme håp vi gir uttrykk for når vi begraver en trossfelle? Håpet om oppstandelse og evig liv.

For hvem er vår trossfelle? Hvem kan kalles for kristen i det hele tatt? Er det den som tolker Evangeliet på samme måte som vi når vi diskuterer det? Eller er det den som etter beste skjønn prøver å praktisere det?

Det står en meget kort og tankevekkende bønn i en av de nye tekstene fra messeliturgen. Den lyder slik: «Herre kom i hu dem som har gått bort i Kristi fred og alle de døde hvis tro du alene kjenner.»

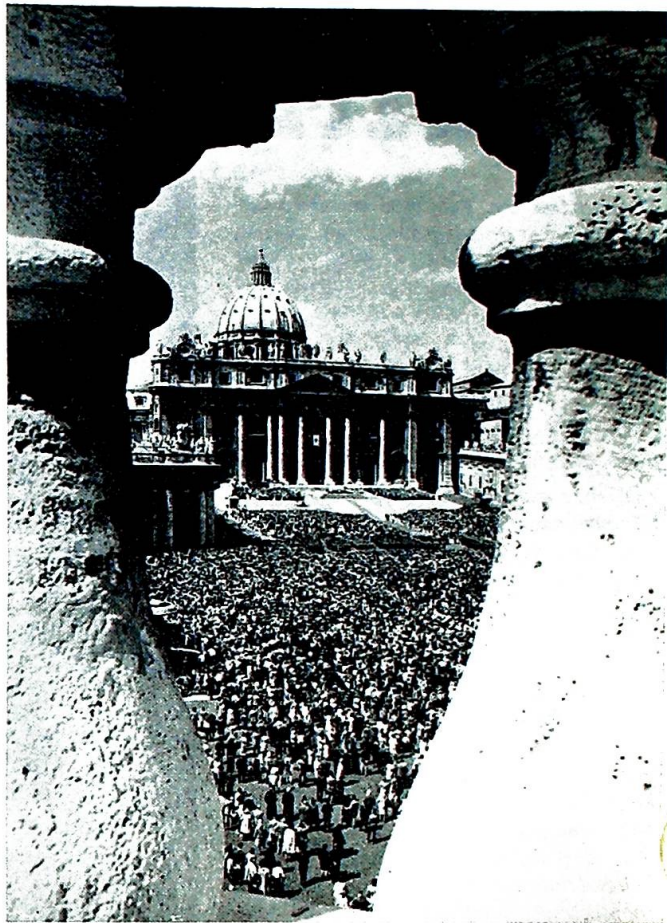
NR. 10

■ I dette nummer bringer vi to artikler med forhåndsstoff i forbindelse med høstens Bispesynode i Roma: «ARM-BRUSTER» på neste side om katolske presters stillingtagen når det gjelder det forpliktende sølibat o.a. i USA de siste ukene og KRISE I DEN KIRKELIGE UTVIKLINGSHJELPEN på side 163 om visse spørsmål i forbindelse med biskopenes annet store diskusjonsemne i oktober. (Den siste artikkelen er en KIT-oversettelse av en Publik-artikkel, den første er skrevet av A.R.)

■ Klovnen holder til på siste side, opptatt av små uhell og kvinners nærvær. Og som antydnet allerede på omslaget denne gang: forholdet mellom Adam og Eva drøftes også andre steder, på side 157 og på side 160.

PRO ECCLESIA ET PONTIFICE

Ved en høytidelighet i St. Olavs prestegård nylig ble frk. Margarethe Falkanger og fru Agathe Bruce overrakt Kirkens utmerkelse «Pro Ecclesia et Pontifice» av biskopen. Frk. Falkanger ble hedret for sitt arbeide for sosialt vanskeligstilte i samfunnet, fru Bruce for sitt arbeide med feriehjemmet. Persbråten.

Torsdag den 13. mai sendte norsk fjernsyn et timelangt og positivt program om Vatikanet i posten «Vindu mot vår tid». Programleder Heradstveit, hans «kjentmann», pater Rieber-Mohn og teknikerstaben slapp inn på de vanskeligste stedene, fikk samtaler både med den mektige erkebiskop Benelli og med erkebiskop Casaroli, ja, de fikk til og med pave Paul under en onsdagsaudiens til å si noen ord direkte til norske seere. En journalistisk bedrift som må ha fått folkene på Stampaen, det offisielle pressekontoret, til å riste betenkt på hodene.

Hvis jeg skal få lov til å komme med en innvending etter sendingen må det være denne: Det ble for lite spennende. «Vindu mot vår tid» er en krevende tittel, og det ble kanskje for mange formfullendte vendinger og pene ord av og til. Jeg mener ikke at man skulle forsøkt å hvirvle opp gamle intriger og motsetninger eller spilt på den uro som kjennes både i og utenfor Vatikanets murer. Absolutt ikke. Men jeg tenker på det alt for korte glimt vi vel fikk av Mark Reuver fra Pax et Justitia og det han snakket om. Nettopp her ante vi muligheten for et bedre nærbilde av dagens Kirke — med appellrett for verdens undertrykte, i arbeide døgnet rundt for alle disse menneskene, på tvers av nasjonale, politiske og religiøse grenselinjer. Og slikt sett ville en lengere prat med denne presten og senere med kardinal Roi og for eksempel Barbara Ward vært mer verd enn det i seg selv imponerende intervju med Benelli.

Men altså, bortsett fra disse personlige innvendingene: Et godt program som tjener NRK's Roma-team til ære. Vær bare en smule mer pågående neste gang. Ikke for å gjøre ugagn, men for å få frem stoff som vi ikke så fort forlater.

A. R.

«ARMBRUSTER»

Debatten om katolske presters arbeid i dagens moderne verden pågår for fullt verden over — fire måneder før Bispesynoden i Rom trer sammen. Solibatat har vært et nøkkelord en stund i droftelsene, men det blir vel mer og mer tydelig nå at saken gjelder noe meget mer enn et mindretalls eventuelle rett til å gifte seg og fortsette i sitt embede:

Tjenestens krav forutsetter i den nåværende situasjon, etter mange presters mening, et nytt arbeidsfelleskap innen hele geistligheten. Man ønsker mer reelt og personlig ansvar for den enkelte prest, delvis nye pastorale arbeidsformer og utvidet rett til personlig initiativ. Spørsmålet om å få gjort solibatat valgfritt betyr ikke at de fleste katolske prester, hvis noe slikt skulle bli vedtatt av en Bispesynode, ville inngå ekteskap. Mer enn fire femtedeler av prestene vil ikke det. Men de fleste vil ha fjernet den århundregamle bestemmelsen om et forpliktende solibat fordi nettopp denne kirkeloven nå har blitt et symbol på legalisme og, etter fleres mening, foreldete strukturer.

I De forente stater har en komité, utpekt av biskopene og ledet av jesuittpater Carl Armbruster skapt atskillig røre med en rapport som hevder at det eksisterer en alvorlig kløft mellom prestene og deres biskoper i mange spørsmål. Kommisjonen kan ikke se at det er dogmatiske eller bibelske grunner til å forby at Kirken tar i sin tjeneste gifte prester — eller ordinerer kvinner som prester. Kommisjonen sier at solibatets karisme og presteembedets karisme er to forskjellige åndelige gaver som ikke begge alltid blir gitt til samme person. (De amerikanske katolske biskoper skal, etter presserapporter, ha reagert meget negativt på disse punktene. Vi viser ellers til Geneve-rapporten i forrige nummer av St. Olav som sier noe lignende: «Meningen med og nødvendigheten av en juridisk forbindelse mellom presteembedet og solibatet innsees ikke i dag av et stort antall unge prester...»)

Virkingen av rapporten og uttalelser fra prestenes egne sammenlutninger og grupper diskuteres i USA. Det hevdes bl. a. at det har ført til at biskopene har valgt nesten ut-

Dette er den store katolske katedralen St. Patrick på Fifth Avenue i New York, fotografert med rundlinse under St. Patrick-paraden.

lukkende strengt konservative representanter til sin delegasjon til Rom i høst, den eneste såkalt progressive ble Detroit's kardinal Dearden. (Og han er formann i den amerikanske bispekonferanse og således ikke lett å komme utenom hvis det var ønsket av noen.) De andre, Philadelphias kardinal Krol, kardinal Carberry fra St. Louis og for eksempel erkebiskop Byrne av St. Paul og Minneapolis regnes som kritiske til Armbruster-rapporten. Delegasjonen, skriver nyhetsmagasinet Time, vil reise til Rom med det mandat at de skal drøfte prestenes situasjon, der iblant solibatet. Men delegasjonen, og en majoritet av biskopene, er på forhånd lite innstilt på å godta noe forslag om å gjøre solibatet valgfritt.

Armbruster-komiteens arbeid og andre undersøkelser som er foretatt i den siste tiden blant katolske prester i De forente stater viser blant annet:

På pluss-siden at prestene har bedre moral enn de fleste andre collegeutdannede menn i tilsvarende aldersgrupper, at de fleste ber og aksepterer Kirkens grunnleggende sannheter om

det religiøse liv, at prestene er mer «liberale» enn legfolket i visse sosiale og rasemessige spørsmål og at en stor majoritet av dem igjen vil velge en prests liv og tjeneste hvis de på nytt fikk valget.

På minus-siden at et stort antall prester er misfornøyde med Kirkens nåværende makt-struktur og måte å ta avgjørelser på, at det er store motsetninger i synet på en mengde ting mellom prester og biskoper, og at en majoritet ikke bifaller dagens forpliktende solibat. De fleste av disse sier at de ikke vil gifte seg hvis solibatet blir gjort valgfritt, de mener at det er viktig for deres arbeid å leve i solibat. Igjen dette som vi innledningsvis nevnte: angrepet — hvis man skal bruke et så drastisk ord — på den gamle bestemmelsen skyldes ikke først og fremst et ønske hos de fleste prestene om å tre inn i ekteskap og påta seg familieforpliktelser, det er andre ting de håper å få forandret gjennom en oppmykning av solibatbestemmelsene.

Newsweek's Religion Editor, Kenneth L. Woodward, skriver i den sammenheng blant annet følgende:

«Majoriteten av sognegeistligheten lever i lokale sogn hvor de betraktes som heltids-prester. Men er de det? For en generasjon siden... hadde prestene mer arbeide enn de kunne overkomme som åndelige, intellektuelle og av og til også politiske veiledere for immigrant-katolikkene som var avhengig av dem. I dag har store grupper av amerikanske katolikker for lenge siden blitt en del av en omflyttende middelklasse, i mange forsteder... er det bare sogneskolen som binder menighetens medlemmer sammen om en sak av stor, felles interesse. Prestene forsøker å komme i kontakt med de voksne gjennom barna, men det er sjelden at de for alvor ser voksne menn og kvinner i noen annen rolle enn som foreldre.»

«De fleste sogn har i dag flere prester enn de trenger. Bortsett fra noen av de største menighetene, kan disse sogn ganske enkelt styres av en enkelt prest hvis han fikk hjelp til søndags-messene. Men en pastor som har ventet størstedelen av sitt liv på å få et eget sogn, regner med en mer komfortabel ordning. For å få fred i sitt sinn og for å få legfolks støtte, bryr han seg heller ikke om å utfordre sine sognebarns forskjellige fordommer. Resultatet er at de beste av de unge prestene... ofte må kjempe både mot ensomhet og frustrasjon...»

«Ikke å undres over (skriver han) at et økende antall menn nå etter hvert forlater prestegjerningen — og at de fleste av dem senere gifter seg. Sølbatet er ikke hovedgrunnen til deres misnøye, men bestemmelsen er en nøkkel til de mer alvorlige problemer som rir katolske prester i dag. På sitt beste kan sølbatet frigjøre en prest for større innsats for Gud og mennesker... ulykkeligvis har imidlertid regelen frembrakt et miljø rundt prestene hvor man aper etter mange av de feil som skulle unngås. Seminaristene utdannes atskilt fra andre studenter — og helt atskilt fra kvinner. Senere, som kapellaner i et sogn, skal de fleste av dem leve som ungarer under eldre presters voktende blick og ofte under dominerende husholdersker. (Det finnes ingen bedre måte å vise kjærlighet på for en katolsk familie nå, enn ved å invitere en ung prest ut en kveld.)»

Og han sier til slutt: «Den katolske kirke trues i dag ikke av frafall av

DETTE HANDLER IKKE OM TYREFEKTNING!

ADAM OG EVA

AV ÅGE RØNNING

Nylig begikk jeg den dumhet å uttale meg litt flåset om kjønnsroller og moderne kvinnesak, i en TV-omtale i en Oslo-avis av programmet «Adams Eva». Det hadde de forferdeligste konsekvenser, jeg ble uvenner med mine venners koner, jeg fikk sinte brev og kort i posten og jeg ble offentlig pekt ut som en hus-tyrann, en gammeldags sau og en reaksjonær type.

Da jeg ør av rabalderet, usikker på hva som hadde foregått, klaget til en forståelsesfull pater, var det ikke stor trøst i hans tørre bemerkning: — Du må da for lengst ha skjont at det er to ting du ikke kan skrive om uten å få bråk, kvinnesak og tyrefektning.

Jeg har gjort en tabbe, jeg hadde snakket høyt om noe jeg hadde forsvinnende liten greie på. Om noe brennbart.

Monica Boethius.

prester, men av en overflod av geistlige som ikke har nok å gjøre.»

Det er kanskje overraskende og støtende ord for noen.

Men vi, det vil si Kirken, kan bare løse dagens problemer på denne måten: ved å snu gamle, foreldete problemstillinger på hodet. Forhåpentlig våger man det også i Rom i høst.

Å. R.

Siden den opplevelsen og den innrømmelsen har jeg fått Universitetsforlagets norske oversettelse av den svenske radio-journalisten og forfatterinnen Monica Boethius lille bok HJEMMEHUSMOREN — HAR VI RÅD TIL HENNE? Originaltittelen på svensk var nå mye bedre (HAR VI RÅD MED FRUAR?), men forøvrig er dette nyttig lesning, kanskje især for oss «reaksjonære»:

«Kvinnen ved komfyren eksisterer ikke lenger. Men forestillingen om at dette er KVINNEN lever dypt i hjertene på kommunale tjenestemenn, på byplanleggere, forretningsmenn og politikere, på arbeidere og funksjonærer, på unge og gamle, menn og kvinner.

Og dette er bildet de ser for seg: den beskyttende, den varme, den hyggelige, den stasjonære kvinne.

Ikke kvinnen med barnet — hun som alltid skyves frem i debattens ildlinje — men kvinnen ved komfyren.

Hun hører en annen tid til, og hun er mot all fornuft i den faktiske virkelighet som alle disse menn og kvinner står midt oppi, og kan se omkring seg. Likevel lever hun et rikt — skjont hemmelig liv — i samfunnet vårt. På bildet av henne bygger vi i denne dag våre boligområder, forretningsentra, arbeidsplasser og skoler. Bortsett fra ubetydelige unntak bygger vi hele samfunnet og ikke minst familielivet opp omkring dette kvinnebildet.

Selvfølgelig sier ingen det høyt lenger. Man tilpasser seg myten i det nye samfunn.

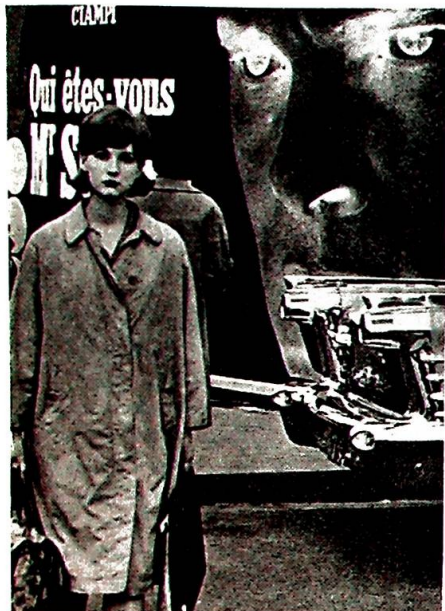
Dessuten lever hun — hun er jo fremdeles blant oss. Forkleet ser vel litt anderledes ut. Hun har lagt om frisyren. Men hun står ved sin komfyr og rører i sin kasserolle. Et symbol på trygghet, varme, omsorg. Symboler er det vanskelig å hankses med.

Kjønnsrolledebatten har kastet seg over nettopp dette bildet av kvinnen. Og kjønnsrolledebatt har vi hatt helt siden slutten av femtiårene. Alle nordmenn vet i dag hva ordet kjønnsrolle står for. (Riktignok må vi fremdeles overfor utlendinger understreke at det dreier seg om sosial atferd også — ikke bare seksuell.) Debatten er så viktig at den burde angå oss alle. Ennå gjør den ikke det. Til tross for

(Forts. neste side)

ADAM OG ...

(Forts. fra forrige side.)

den store interesse massemediene har viet emnet de siste 8—9 årene, har debatten ikke maktet å engasjere så svært mange utenfor den lille gruppen av kjønnsrolleradikalere. Debatten har etterhvert begynt å virke steril. Den mangler dynamikk midt i alle revolusjonære teorier og vidtgående forslag.

Er ikke kjønnsradikalernes selvfølgelige mål — gjennomført likestilling mellom kjønnene — noe som stimulerer til nytenkning og handling? Det er kanskje ikke det. Ellers ville vel likhetsidealet ha fått større gehør enn det har. I stedet opplever vi en stadig voksende kløft mellom dem som vil prøve noe nytt og radikalt i denne saken, og dem som tenker tradisjonelt, og helst vil ha kvinnen stående ved sin komfyr.

Hadde det nå enda bare vært et spørsmål om generasjonsmotsetning. Da kunne saken vært løst den dagen den generasjon, som har andre verdinormer enn vi, var borte. Så ville vi siden bare ha borgere som var for likestilling her i landet.

Men vi kan i alle leire og i alle aldersgrupper finne mennesker som tar anstøt av budet om nye kjønnsroller. Og det finnes mennesker i alle aldre som slutter opp om det. Ingen må heller trøste seg med at vi — etterhvert som alle får en bedre skole- og yrkesutdannelse — vil frigjøres fra tradisjonelle tankebaner i disse spørsmålene. Studentene gir vanligvis god grobunn for nye radikale tanker, og det finnes også studentgrupper

som praktiserer nye kjønnsroller. Men like sikkert er det at blant store studentgrupper blomstrer fremdeles de gamle tradisjonene. Hør bare etter hvordan man snakker om kvinner og familieliv på tekniske og merkantile høyskoler hvor det nye samfunnets menn utdannes.

Politisk bevissthet er heller ingen garanti for radikalisme. Gubbene i arbeiderpartikommunene vet godt å skille mellom kar og kvinnefolk: Når vi nå har fått det så bra som vi har, så kan vi vel unne kvinnene å være hjemme og ha det godt.

Men allikevel, debatten har virkelig vært hard, og den har vart lenge. Hvorfor har den så ikke maktet å gjøre ende på en avlegs livsform? Hvorfor har det ikke gått opp for alle dem som saken angår — og det er jo nesten alle — hvor vanvittig det er at vi skal stå i de små kjøkkenene våre og hver for oss røre i små gryter. Hvorfor klarer ikke reformistene å bryte gjennom denne seige mur av motstand, når reformen i seg selv er så innlysende nødvendig?

For det er den jo. Likestilling mellom kjønnene — javisst. — Selvfølgelig skal vi ha det.

Men hva skal vi med den?

Likestilling er i seg selv ikke et mål som engasjerer — like så lite som velferden engasjerer i så høy grad som vi en gang trodde. Nøyaktig samme spørsmål kan vi stille ved velferden.

Hva skal vi med den?

Vi har grunn til å stille spørsmålet. Disse to sakene henger nøyere sammen enn vi er villige til å innrømme. Velferden som et mål i seg selv tapte sin glans straks den var en realitet. Den fikk menneskene til å se seg omkring og spørre: Nå — og så? Var det ikke mer?

Likestilling som mål i seg selv vil få samme skjebne.

Per Holmberg som i ulike sammenheng har analysert spørsmålet om likestilling og kjønnsroller fra et nasjonaløkonomisk synspunkt, har bl. a. lagt frem en kalkyle som viser at svenskene i virkeligheten bare har nådd halvveis til den materielle og immaterielle standard — eller livsstandard — som det ville vært mulig å nå, hvis vi ikke hadde så fastlåste kjønnsroller.

Så smelter begge mål sammen til ett — likestilling og velferd blir avhengige av hverandre. Når vi det ene målet, så når vi det andre. Og det er, hvis Per Holmberg, har rett, svært

så forhåpningsfullt: dobbelt så høy levestandard er innen rekkevidde.

Hvis dette hadde vært et engasjerende mål i seg selv, ville Per Holmbergs kalkyle vakt sensasjon; men det gjorde den ikke. Dobbelt så høy levestandard — hva så?

To TV-apparater i stedet for ett, både hytte og villa i stedet for bare én av delene, utenlandsreiser hvert år i stedet for hvert annet, halvt så lang arbeidsdag. Ja, for all del, det kunne jo være hyggelig.

Men det kan ikke for alvor ta tak i oss. Selv ikke om den forhøyede levestandarden skulle bety bolig for den boligløse, ville det engasjere oss. I så fall ville det nemlig ha gjort det for lenge siden.

Vi må først ha klart svar på spørsmålet om målet, før vi virkelig lar oss engasjere.

Hva skal vi bruke velferden til?

Hva skal vi bruke likestillingen til?

Som om det skulle være nødvendig å spørre! Hele velferdsideologien og hele likestillingstanken har vokset frem av begrepet gjensidig solidaritet. Tanken at den som er frisk og arbeidsfør, arbeider for den som ikke er det. I morgen kan det være jeg som ikke er frisk, og som ikke orker mer. Jeg skal ikke behøve å frykte det øyeblikket. Jeg skal ikke behøve å tro at min eksistensberettigelse opphører den dagen jeg ikke selv kan sørge for meg og mine. Det solidariske samfunnet betyr rett til hjelp den dagen vi behøver det.

Er det ikke på høy tid at vi slutter å begrense solidariteten til deknstige grenser om det vi kaller fedreland. Er det ikke snart på tide å sette idéen om det solidariske samfunn inn i en betydelig større sammenheng der vi må lære oss å se vårt land som et landskap i verdens land?

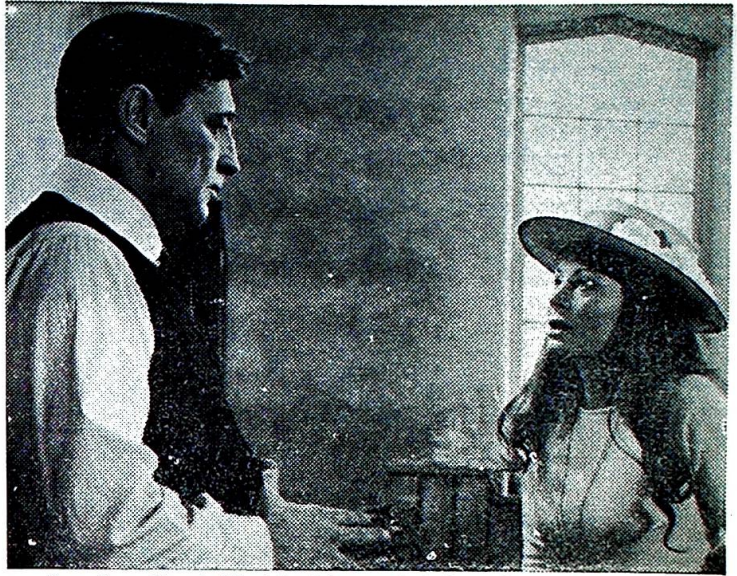
Hvis et slikt mål — et slikt syn — fikk vokse frem og slå rot, kunne vi få satt en stopper for det ynkelige spillet med utviklingshjelpen. Egentlig skulle det ikke lenger være nødvendig med u-landshjelp i det hele tatt. Like lite som det er nødvendig med fattigforsorg. Vi ville forstå at den utsugning av u-landene som opprettholdes for at vi skal kunne beholde (og altså eventuelt fordoble) vår hellige levestandard, er like forkastelig som å tvinge en gruppe landsmenn ved utsugning og slavearbeid, til å bekoste hele landets standardforbedring.

Nå hører ikke u-landsproblematikken til det som skal behandles i denne

GRØNNERE ENN GRØNT

Briten *David Lean* har over årene skapt noen av de helt store filmsuksesser i den romantisk-patetiske stil. Noen husker helt tilbake til hans legendariske «Kort møte» (*Brief Encounter* 1945), de yngre minnes i hvert fall bredlerret- oppslag som «Broen over elven *Kwai*» (med en superb *Alec Guinness* som britisk major i fangenskap), «*Lawrence of Arabia*» og «*Dr. Zivago*». Han er en fin instruktør og billedskaper, men går ikke nye veier. Tvert om satser han på prøvet, godt håndverk og publikums glede ved en stor freske og enkle følelser.

Hans nye film «*Ryan's Daughter*» er et irsk epos, fra årene under første verdenskrig, da britene holdt et ganske uregjerlig Irland okupert, og slo hardt ned på den irske motstandsbevegelsen. Det er et gammelt yndlings-tema han satser på: Kjærlighet mellom frontene — alltid tragisk. Det var ikke det irske katolikker forsto ved å elske sine fiender, at vertshusholderens datter Rosy, overilt gift med den bra og halvgamle landsbylæreren *Charles*, faller for den stedlige britiske *Ortskommandant*, en krigs- og sjokk-skadet ung major. Ja — det er Romantikk med stor R, innenfor Romantikken kjæreste genre: Den fatale og skjønt ulykkelige kjærlighet som bare kan ende

Rose Ryan (Sarah Miles) forelsker seg i sin lærer Charles Shaughnessy (Robert Mitchum) i «*Ryans datter*».

galt. Skal vi tro all larmen omkring en annen veldreid tåre-film, «*Love Story*», så kommer de store og ømme følelser tilbake for fullt, som en reaksjon mot hardheten og grusomheten i den moderne filmproduksjon. Det kan *David Lean* ta med triumf — han har aldri vært ute av drømmen om den blå blomst.

«*Ryan's Daughter*» er, som alle hans filmer, gjennomarbeidet håndverk. Her er betagende naturbilder fra vestkysten på *Erins grønne øy*, i mine øyne det fineste han leverer denne gang. *Sarah Miles* tolker godt den rastløse Rosy, en vingestekket villfugl i et trangt og fattig samfunn. *Robert Mitchums* merkelige, halvsøvnige maske gir hennes lærer-ekte-mann en ro som kler rollen, *Christopher*

Jones som den smukke, krigsskadede og melankolske major vil nok få sukkene og lommestørklærne frem på spinnesiden, i hvert fall hos dens ukeblad-lesere. I birollene finner vi noen sjeldent gode prestasjoner: *Trevor Howards* saftige bilde av en patriarkalsk irsk sogneprest midt i folket, *John Mills'* forbløffende maske og spill som landsby-tomsingen *Michael* (den fikk han en av årets «*Oscar*»-priser for!), og *Leo Mc. Kern* som Rosy's frynsede far verthusholderen, som forråder både sitt land og sin datter, og går til grunne på det. Noe for langt kan det bli — vel tre timer. Men her er mye å glede seg over — nevnes må også *Maurice Jarre's* fine musikkledsagelse.

brm.

boken. Men jeg tror ikke det er mulig å føre en diskusjon om landets arbeidskraft og økonomi uten at vi tar vår innstilling til utviklingen i verden forøvrig — og fremfor alt i den tredje verden — i betraktning.

Jeg tror også at hvis likestillingen fikk bli det den fra først av var eslet til (som også velferden en gang var eslet til), nemlig et middel til å frigjøre krefter som nå er bundet, da ville spørsmålet om likestilling mellom kjønnene plutselig kunne engasjere og tenne langt utover de grenser som nå låser saken.

Hvis så disse frigjorte kreftene ble utfordret til en innsats som syntes meningsfylt, og som bar frukt både for det enkelte mennesket og for noe utenfor det, ville det å kunne realisere sine evner, og sette sine kunnskaper inn andre steder enn innen hjemmets

fire vegger, kunne oppleves som et nytt gode i livet.»

Hvorpå hun i rask rekkefølge fyrer av provokatoriske og nærgående spørsmål, blant annet disse to:

«Er vi egentlig velkomne?»

Og:

«Hva er grunnen til at tusenvis av voksne, friske og arbeidsføre kvinner, uten barn under 16 år å stelle, lever i den tro at det er en heldagsjobb å holde en liten husholdning gående?»

La meg for egen regning føye til et ekstra spørsmål:

Hvorfor er det såpass mange flåsete, selvbevisste og narraktige menn som hittil ikke har giddet å beskjefte seg med disse problemene?

Les denne lille boken, det er en oppfordring som herved blant annet rettes til mennene.

Presten (*Trevor Howard*) og landsbytomsingen (*John Mills*) i «*Ryans datter*».

KVINNENS LIKESTILLING I KIRKEN

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke,</i> Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45	11.00 19.00
<i>St. Hallvard kirke,</i> Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke,</i> Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell,</i> Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell,</i> Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30
<i>Lunden kloster,</i> Øvre Lunden, tlf. 212587		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN, <i>St. Paul kirke,</i> Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND: S.: <i>St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet,</i> Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM, <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldsonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
<i>Veståsen kapell</i>		9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke,</i> Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke,</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital,</i> Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteim kirke,</i> Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem,</i> Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke,</i> Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital,</i> Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 11 447 (I. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)	19.00 8.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

Det er en gammel katolsk tradition, at maj måneden er viet til Jesu Moder. Endnu for nogle år siden var der kirker, hvor der hver aften blev holdt «majandagt» til ære for Jomfru Maria. I de sidste år er der imidlertid gået stærkt tilbage med Maria-dyrkelsen. Hvad kan det skyldes?

Skyldes det måske, at den lille smule, som Vatikan II havde at sige om Jomfru Maria, helt forsvinder i det væld af nye impulser, som koncilet bragte?

Er det måske et resultat af en mere bibelsk orienteret fromhed?

Eller skyldes det mange katolikkers nye sociale bevidsthed og optagethed med politiske opgaver? Har økumeniske hensyn bevirket en neddæmpning?

Er der måske tale om en utilsigtet bivirkning af den liturgiske fornyelse? Allerede indførelsen af aftenmesser i 50'erne førte til en indskrænkning af de former for gudstjeneste, som indtil da fortrinsvis var blevet holdt på tidspunkter, hvor det ikke var tilladt at fejre messe. Desuden har de ændringer i liturgien, der er gennemført siden koncilet, hovedsagelig berørt messen — i hvert fald i almindelige katolikkers bevidsthed — således at messens stilling som den egentlige katolske gudstjeneste yderligere er blevet styrket. Dette måtte vel medføre, at andre former for kultisk udførelse (deriblandt Maria-andagter) er blevet trængt i baggrunden.

Mange vil sikkert beklage denne udvikling. Andre vil snarere opfatte den som blot endnu et eksempel på den gamle menneskelige erfaring, at det bedre er det godes fjende.

Det er indlysende, at den plads, som Jesu Moder — Guds Moder — gennem mange århundreder har indtaget i den katolske tradition, har haft umådelig stor indflydelse på de troendes fromhedsliv; men det kan heller ikke nægtes, at den

også har haft betydning for kvindens samfundsmæssige stilling.

Stillet over for moderne kvinders utilfredshed med det traditionelle kønsmønster og deres kamp for ligestilling i et samfund, der stadig domineres af det andet køn, må man spørge, om det bilde af den ideelle kvinde, som Maria-dyrkelsen skabte, udelukkende har virket positivt.

Ser man på den katolske kirke som den tager sig ud idag, må man vel svare nej på dette spørgsmål. Selvfølgelig er der mangfoldige andre faktorer, som ikke er omtalt her, men det er i hvert fald en kendsgerning, at den katolske kirke i udpræget grad er et mandssamfund. Kvinder har meget mindre indflydelse i kirken, end de har i de fleste verdslige institutioner eller for den sags skyld i de fleste andre kristne trossamfund.

Kvindernes ligestilling i kirken? Det har lange udsigter.

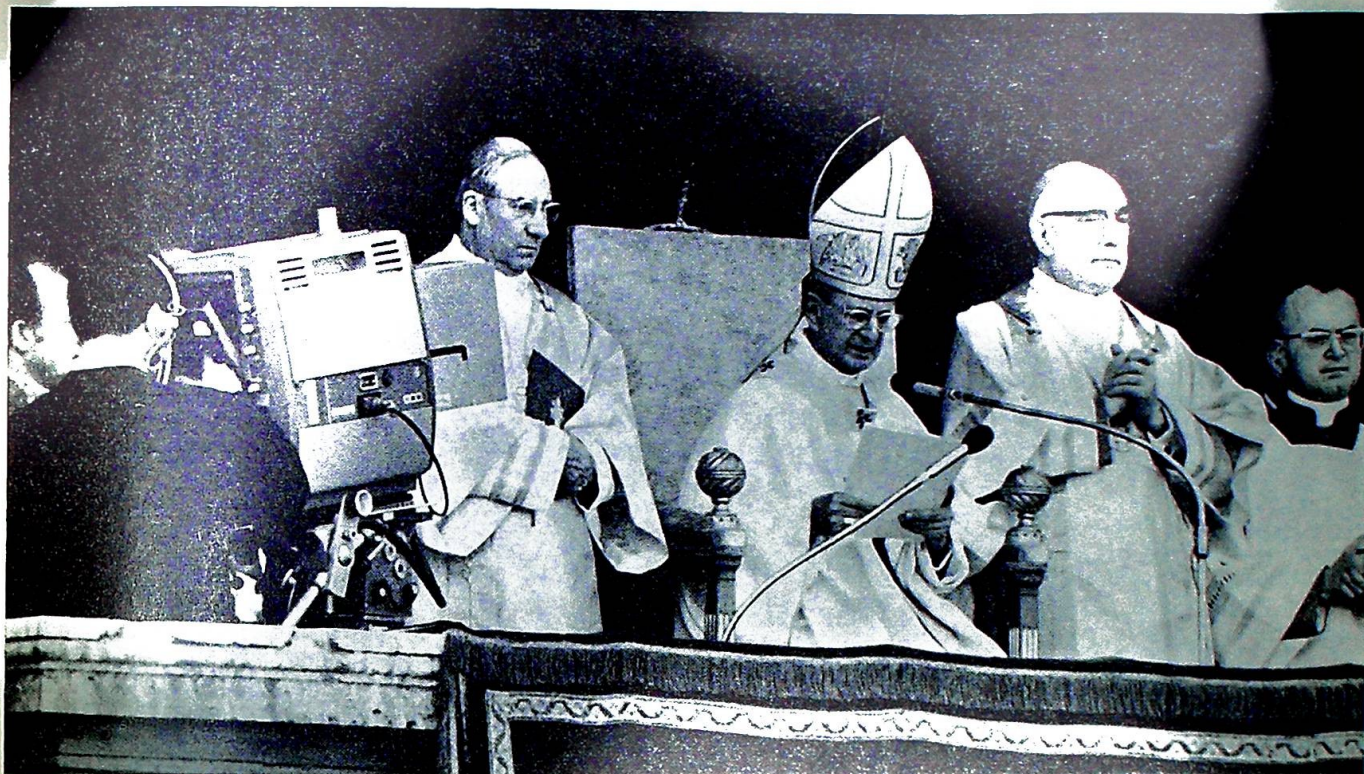
L. O. D.
(Katolsk Forum)

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

Årsabonnement kr. 35,—

NÆRBILDE AV PAVEN

Programmet i norsk TV nylig (omtalt på side 155) ga kanskje mange en anelse om hvordan ikke bare titusener av troende, men også moderne massemedias interesse kan konsentreres om en enkelt person, pave Paul VI, i den veldige Peterskirken. I fire bilder vi i dette nummeret bringer av og om paven, åpner vi derfor med ett som virkelig viser hvordan moderne fjernsynsapparater følger den 73 år gamle pave på nært hold:

På bildet øverst surrer et kamera bare noen fot fra paven mens han leser sitt Påskebudskap i år. Et budskap som når mengden på Petersplassen og millioner andre som fulgte begebenheten på sine TV-apparater.

På bildet til høre er pave Paul fotografert under sin tur til Fjerne Østen. Han gir førstekommunion til en liten pike i en kirke i Manila.

(Forts. n. side)

NÆRBILDE...

(Forts. fra forrige side.)

To nærbilder av paven, høyst forskjellige.

La oss se andre nærbilder:

Til venstre har pressefotografer avbildet hestedrosje-kuskene på Petersplassen som rystet leser de første beretninger i Roma-avisenes ekstrautgaver om attentatet mot paven under Østen-reisen. Sensasjonelle og overdrevne nyheter — igjen et tegn på hvordan moderne massemedia følger pavens bevegelser verden rundt.

Til høyre et eldre — og kanskje lykkeligere bilde. Folk i den italienske byen Colferro jubler da paven — i 1966 — kommer for å lese messe i anledning 75 års dagen for Leo XIII's encyklika Rerum Novarum. På de fem år som har gått siden den gangen har arbeidspress og bekymringer satt tydelig preg på pavens ansikt — noe også TV-kameraet og avisbildene i dag forteller om.

meget godt bevarte ruiner av byens første St. Olavs kirke (som tilhørte premonstratenserordenen). Disse ruiner er først i de senere år bragt for dagens lys. Man kan også bese Vestfold fylkesmuseums interessante samlinger.

Det er reservert parkeringsplass for adskillige biler nær dette museum, som ligger like ved byens jernbanestasjon, ved innkjøringen til byen. Her vil guider med hvitt armbind gi rettleiding og vise vei opp til Slottsfjellet. Få minutters spasertur! Eldre og andre dårlig til bens kan regne med biltransport dit opp. Av praktiske grunner blir det ikke et større felles måltid. Men «Sæterkafeen», et friluftsområde, del av museet, er forberedt på å servere et rimelig måltid eller andre forfriskninger. Fra kirkestedet dit er det få minutters gange.

I tilfelle regnvær vil Messen bli holdt i St. Olavs sognekirke. Programmet vil ellers søkes gjennomført på beste måte. Stevnet avsluttes ved besøk i denne kirke.

Vi ber innstendig om at hver menighet i god tid vil oppgi anslagsvis tallet på deltagere til oss. Dette for at arrangementet skal kunne bli 100 prosent vellykket.

Adr.: c/o Sognepresten.»

KATOLSK STEVNE I TØNSBERG

(Forts. fra side 154)

500 år. Den er sterkt preget av katolske minner — i sten og tradisjon.

Søndag 20. juni holdes derfor et katolsk stevne. Kl. 11 blir det en høytidelig messe i ruinen av den gamle katolske St. Mikalskirken på Slottsfjellet. Man samles i den sydlige del av platået og går derfra i prosesjon opp til kirkestedet. Vi håper på stor tilslutning både fra menighetens egne medlemmer og fra kato-

likker ellers i bispedømmet. Selvsagt er også andre interesserte like velkomne. Biskop Gran vil holde messen — assistert, håper vi, av en rekke andre prester.

Umiddelbart etter messen vil det finne sted en omvisning på Slottsfjellet med dets ruiner, den gamle borgmur og minner fra den gang stedet var de norske middelalderkongers faste tilholdssted. Dernest vil man, nede i byen, kunne få bese de

Krise i den kirkelige utviklingshjelpen?

Den 4 till den 6 mars ägde den första europeiska Justitia et Pax-konferensen rum i Aachen. Där deltog företrädare för tolv nationella Justitia et Pax-kommissioner: från Belgien, Västtyskland, Danmark, England, Frankrike, Irland, Luxemburg, Malta, Holland, Polen, Schweiz och Spanien. Närvarande var också företrädare för den påvliga kommissionen Justitia et Pax. De nationella kommissioner som under de senaste tre åren bildats i nästan 70 länder har som mål att «väcka de kristnas samvete för den sociala rättvisans, de mänskliga rättigheternas och fredens problem». De går tillbaka på grundandet av den påvliga kommissionen för rättvisa och fred 1967 av påven Paulus VI men är i sitt arbete oberoende av den romerska kommissionen och självstyrande. Den tyska kommissionen är identisk med «den katolska arbets-

gruppen för utveckling och fred» i Bonn, vars ordförande är Heinrich Tenhumberg, biskop.

Vid konferensen i Aachen skulle man få möjlighet att utbyta de första erfarenheterna från det arbete man dittills utträttat i de enskilda länderna, att dryfta samarbetet med den romerska kommissionen, att syssla med förberedelserna för höstens biskopssynod i Rom och att diskutera kommande års samarbete. Diskussionerna bragte de svårigheter och problem som är förbundna med detta arbete, men också dess möjligheter, i öppen dag.

Den katolska kyrkans utvecklingshjälp, som om man räknar med alla de europeiska länder som bidrar uppgår till ungefär 320 miljoner kronor, har på de senaste åren nått en avsevärd nivå. Trots brister här och var erkänns den världen över. Bara den

hjälp som utgår via det tyska hjälporganet *Misereor* uppgick till en summa av 148,1 miljoner D-mark 1970 och berörde 1440 utvecklingsprojekt över hela världen. (Medlen kommer från den årliga fasteaktionen, från den varje månad upprepade actionen *Dela broderligt*, från stiftens kassor och från förbundsregeringens skattemedel.) Denna praktiska projekthjälp behöver visserligen ständigt förbättras och anpassas till de växlande betingelserna i utvecklingsländerna, men den har egentligen till stor del nått den nivå den kan uppnå. Många av de projekt och program som den kyrkliga utvecklingshjälpen har utarbetat har blivit till mönster för den statliga utvecklingshjälpen och för andra internationella organisationers. De uppmärksammas och diskuteras i fackkretsar.

Trots detta arbetes kvalitet bør man inte avhålla sig från en viss kritik: hur bra denna projekthjälp än är förringas dess effektivitet alltid till sist av att kyrkan inte nog beslutssamt och politiskt verkningsfullt vänder sig mot konkreta orättvisor i världen. De exempel vi här kan ge är välbekanta: Brasilien, den portugisiska kolonialismen i Afrika och mycken annat. I själva verket finns det ingen proportion mellan den konkreta hjälpens omfattning och kyrkans underlåtenhet att ta sin 'politiska' roll på allvar när det gäller dessa problem: de kyrkliga ställningstagandena är i konkreta fall alldeles för undvikande, säger man. Den bidrar i alltför liten utsträckning till åsiktsbildningen i de industrialiserade länderna till förmån för större social rättvisa och fred. Denna anklagelse träffar själva kärnan av det som Justitia et Pax-konferensen i Aachen hade att befatta sig med, om än ur andra aspekter.

Det är inte den påvliga och de nationella kommissionernas uppgift att ge projekthjälp åt utvecklingsländerna. De skall i stället sörja för att temat «fred och rättvisa» förs fram och diskuteras mera i alla länders kyrka och samhälle. Vilka vägar man skulle kunna välja för att nå detta mål visade den franske prästen Pierre Toulat i sin rapport om de nationella europeiska kommissionernas arbete: Vetenskapliga undersökningar som t. ex. den studie över oroshärdarna i södra Afrika och deras orsaker, som bedrivits av den tyska kommissionen, den till Londonregeringen riktade skrivelsen från den brittiska kom-

(Forts. neste side)

KRISE I DEN ...

(Forts. fra forrige side)

missionens överläggning med uterikesminister Harmel i Bryssel om de portugisiska kolonierna i Afrika, insamlandet av underskrifter i England och ställningstaganden för livsmedelshjälp till u-länderna i förbundsrepubliken.

Listen var imponerande, men det var tydligt att varje kommission hade arbetat mer eller mindre efter eget huvud och att ett organiserat, uppgiftsfördelade samarbete ännu inte förekommer. «Syftet med denna konferens är att vi skall samordna våra ansträngningar», förklarade August Cool, den belgiska kommissionens generalsekreterare. Arbetsprogrammen måste anpassas till europeiska förhållanden och alltefter kvalifikation och kunskaper uppdras åt en kommission, som i sin tur fördelar arbetsuppgifterna åt de andra, ansåg framför allt Misereors chef, monsignor Dossing. Vad beträffar de finansiella och därmed också institutionella svagheter som alla kommissionerna är behäftade med (inga fasta medarbetare, inget sekretariat) tycks detta faktiskt vara den enda godtagbara lösningen om inte arbetet skall stanna vid vackra och välmenande deklamationer.

Men frågan vem som skulle samordna den europeiska *Justitia et Pax*-verksamheten vållade oväntade problem. Den gällde nämligen också den nationella kommissionens förhållande till den vatikanska. Visserligen skulle ett av alla europeiska kommissioner valt arbetsutskott eller till och med ett fast sekretariat kunna överta denna uppgift, men vad gäller de övriga femtioåtta nationella kommissionerna i Afrika, Asien och Latinamerika är det ändå av stor vikt att vi vet vad man har för planer där. Information om det kan bara den påvliga kommission skaffa. Enligt 1967 år stadgar har den denna samordnande funktion, men den har man verkligen inte sett mycket av, något som gång på gång konstaterades vid konferensen under tre dagars tid.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 2. juni: Messe i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet. Vi spør — muntlig eller skriftlig — pastor Messel svarer.

Aller interesserte damer er velkomne.

Anlage
+ Ausgabe
000 Exemplare

nationen
ingen
sen und
dieser Woche

Interviews mit Scheel und Möller (Seite 3 und 9)

PUBLIK

Herausgeber: H. Göttsche 1970, Köln/Brno 228 1.- • Frankreich: H. Göttsche 1970, Köln/Brno 228 1.- • Luxemburg: H. Göttsche 1970, Köln/Brno 228 1.- • Niederlande: H. Göttsche 1970, Köln/Brno 228 1.- • Schweden: H. Göttsche 1970, Köln/Brno 228 1.- • USA/Kanada: H. Göttsche 1970, Köln/Brno 228 1.-

Den holländske professorn F. Alting von Geusau uttryckte sig hårt: «För att effektivare kunna gestalta engagemanget för rättvisa och fred räcker det inte med att bara skapa en ny organisation. När jag läste dokumenten kom jag till det resultat att grundandet av *Justitia et Pax* inte innebär mycket annat än att vi har lagt ännu en organisation till den stora massan av organisationer, och att den är oför mögen att förena sina krafter och för svag för att ha en egen ståndpunkt.» Det tog. Det spöke man fruktade — att den egna verksamheten kanske bara existerar på konferenser och i deklamationer — fanns där påtagligt i konferensrummet. För kommissionerna gällde att det av de framlagda arbetsrapporterna framgick att det egentligen bara var fem (Belgien, Västtyskland, England, Frankrike och Holland) som kunde göra anspråk på att vara allvarligt syftande. De andra var antingen för unga (Irland, Luxemburg) eller alltför torftigt utrustade (Malta, Österrike) för att kunna uppvisa någon verkligt förnuftig verksamhet. Anklagelsen gällde emellertid också den påvliga kommissionen, och den uttalades med en del avbrott gång på gång under hela sessionen: Hur upplever egentligen den påvliga kommissionen sig själv? Hur pass självständig är den gentemot Vatikanens statssekretariat? Är den inte bara ett mer eller mindre beroende bihang till det nät av diplomatiska förbindelser som Rom har knutit med mer än sextio länder?

De av den romerska kommissionens medlemmar som var med i Aachen, den spanske biskopen Ramon Torella och *Justitia et Pax*' generalsekreterare, den amerikanske praten Joseph Gremillion, vek undan. Gremillion försökte dra sig ur affären genom att förklara att den påvliga kommissionen i jämförelse med «det nästan tvåtusen år gamla statssekretariatet» i alla fall bara var «en liten baby» med alltför liten personal och alltför liten budget för att kunna vara konstruktivt verksam. Konferensdeltagarna lät sig inte nöja med det svaret utan borrhade vidare: det kyrkans universella anspråk på att företräda

alla förtryckta i hela världen som påven uppställde i sin encyklika *Populorum progressio* skulle förlora i trovärdighet om just den påvliga kommissionen skulle ange takten och tvingas hålla inne med offentliga ställningstaganden till konkreta orättvisor. Men några resultat gav det borrhandet inte. Torella och Gremillion krävde visserligen gång på gång ett ständigt ökat medvetande om orättvisan i världen och en ökad kyrklig utvecklingshjälp, men när konkreta orimligheter i Vatikanens förhållningssätt i dessa frågor påtalades (nyckelord: Brasilien, Filippinerna, Portugal) fick man alltför ofta höra orden «i förtroende» eller «sub secreto».

Den romerska kommissionen spelade sedan skickligt och befogat bollen tillbaka till de nationella kommissionerna. Det vore bättre om dessa tillvaratog sin egen självständighet, som de så ofta underströk, i stället för att hela tiden fundera över den påvliga kommissionens. Om så skedde skulle följden kanske helt naturligt bli en större autonomi för den romerska kommissionen, eftersom den då skulle få en mera bärkraftig grund att stå på i de olika länderna. De delegerade i Aachen instämde, men stod fast vid sitt krav att vissa strukturer och styrelsesformer i kyrkan måste förändras för att verkligen «väcka kyrkans samvete». De utfärdade slutligen en resolution, där det hette: «Den europeiska *Justitia et Pax*-konferensen ber att den påvliga kommissionen och de nationella inom de ramar den hierarkiska strukturen tillåter skall ges en sådan självständighet att de kan fullgöra sin uppgift.» Den tyska kommissionen fick i uppgift att bilda ett arbetsteam som skulle ägna sig åt att studera den påvliga kommissionens struktur och status. Ämnet fortfar alltså att diskuteras.

LØSSALG AV ST. OLAV

i Grundt Tanums Bokhandel, Universitetsbokhandlene i Sentrum og på Blindern.

Bogslutet efter de tre konferensdagarnas slut var splittat. Den egna begränsningen hade blivit tydlig nog även om denna första europeiska sammankomst erkände de möjligheter som ett närmare och mer sakligt samarbete medför. En sak var alla eniga om: sin «profetiska roll som väktare, förmanare och också anklagare för rättvisa och fred i världen» har kyrkan inte på långt när uppfyllt lika sakkunnigt och framgångsrikt som den praktiska kyrkliga utvecklingshjälpen låter påskina. Det var inte utan skäl som en delegat påpekade att «just så starkt katolska länder som Italien eller Portugal ännu inte har några fungerande Justitia et Pax-kommissioner».

För att kunna ge biskoparna information inför höstens synod i Rom och också för att bättre kunna samordna det egna arbetet och inte som hittills få en av Vatikanen på förhand utarbetad dagordning eller helt vara utan en sådan, hade rundabordskonferensen valt tre personer och utarbetat statuter för tillsviare tre år. Valda blev: den flamländske utvecklingsexperten Vanistendael, som sitter i CIDSE:s ledning i Bryssel (Internationellt samarbete för socio-ekonomisk utveckling), medlem av den påvliga Justitia et Pax-kommissionen och en man utan fruktan och tadel. Dessutom fru Barnet, representant för de kvinnliga ordensföreståndarinnorna, och skotten Scheutz, generalsekretäre i SEDOS, som är dokumentations- och studiecetrum för 35 missionskongregationer. Dessa tre skall förbereda nästa runda bordskonferens i oktober, om inte synodens biskopsråd eller synodsekretariatet redan dessförinnan skulle vilja fråga experter till råds.

Om höstens biskopssynod i Rom kommer att dryfta ämnet «social rättvisa» kan biskoparna stödja sig på sakkunnigt råd. Sedan december förra året när experter från hela

ST. OLAV'S REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

världen samlades till en Round-Table-konferens i Rom utgick ett anbud om hjälp. Konferensen hade beslutat att meddela biskopssynoden att dess medlemmar ville ge synodens sekretariat upplysningar och råd.

Decemberkonferensens önskan att få deltaga i synodens förberedelser för ämnet «Social rättvisa» bekräftades än en gång eftertryckligt i Aachen. Än en gång underströks detta genom ett beslut där det hette: «Den europeiska Justitia et Pax-konferensen uttrycker en önskan om att de olika biskopskonferensernas konsultationer skall ske på bredast möjliga bas. Konferensen önskar dessutom att de nationella kommissionerna genom biskopskonferensernas förmedling skall få företräde när det gäller förberedelserna för synoden i Rom.»

Bakom det erbjudande som gavs i december och nu på nytt ligger uttaltat det berättigade antagandet att det väl inte räcker om synoden lägger det ena kyrkliga uppropet för social rättvisa till det andra. Man har i stället framfört den åsikten att biskoparna genom sina överläggningar måste kunna prestera ett bidrag som anstår utvecklingshjälpens andra decennium. Men det kan inte ske enbart genom deklarerationer, utan den erfarenhet man fått genom ett tioårigt utvecklingsarbete måste utnyttas i ett dokument från biskopssynoden som motsvarar detta. Man måste alltså blanda in fackmän på ett så tidigt stadium som möjligt. Det återstår nu att se om

synodens sekretariat och särskilt statssekretariatet tar någon notis om denna önskan. Att de nationella biskopskonferenserna kommer att försäkra sig om experternas råd tvivlar man inte på i den kyrkliga utvecklingshjälpens fackmannakretsar. Det enda problemet är här att se till att inte varje nationell biskopsgrupp på synoden går fram efter en egen angelägenhetslista. De tolv nationella Justitia et Pax-konferenserna kom i Aachen i vart fall överens om att informera var och en sin biskopskonferens om det kyrkliga utvecklingsarbetet genom att gemensamt utarbeta en lista över problemen under de närmaste veckorna och be att man om möjligt skall gå fram efter denna lista vid synoden.

(Publik)

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institut		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Arendal
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Bergen
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hønefoss
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Lillestrøm
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Tromsø
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Trondheim
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke	}	Tønsberg
St. Mikals Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Tønsberg
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Tønsberg
St. Magnus prestg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tønsberg
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

ET KATOLSK TIDSSKRIFT

St. Olav er ofte norske katollikkers eneste forbindelse og informasjonskilde når det gjelder det som skjer i Verdenskirken. Det forplikter selvfølgelig redaksjonen, på mange måter. Men det forplikter også trosfeller: Bladet trenger deres støtte og interesse. Ved å bli faste lesere og kanskje bidragsytere vil de bli med på å prege kommende numre og samtidig få bedre kontakt med andre katolikker, i Norge og utenlands.

RED.

KATOLSK PRESSE

På et møte av de svenske katolske presters råd den 5. april i Stäket deltok også fire representanter for Katolsk Kyrkotidning på Presterådets innbydelse. Bladet og dets stiling i bispedømmet ble grundig diskutert, og Presterådet vedtok denne uttalelsen:

Skaff

St. Olav

en ny

abonnent

i 1971

DRAMMEN	
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN	
TYRILYS	
FREDRIKSTAD	
Byens spesialforretning Olsson TAPÉT OG GULVBELEGG Agentgt. 1 - Tlf. 17 080	<i>Andr. Janne &</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945
EDVARSEN & NORDHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad	ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad
FREDRIKSTAD GLASSMAGASIN	O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840

DRAMMEN
GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen
FREDRIKSTAD
C. HANSSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD

«Med all respekt och tacksamhet för det arbete som redaktionen för Katolsk Kyrkotidning nedläger har prästrådet bett om att få samtala med redaktionen om vissa förslag.

Katolsk Kyrkotidning är hela stiftets tidning. Den bör därför vara det forum som återspeglar och ger utrymme åt hela stiftets och hela kyrkans liv. Den bör därför också ge ledning, hjälp och information åt våra katoliker samt orientera icke-katoliker om katolska kyrkan idag.

1. För att tidningen skall kunna förverkliga denna målsättning krävs av stiftets präster att de informerar tidningens redaktion om de lokala församlingarnas liv. Dette kan ske genom att tillställa tidningen församlingsmeddelanden, försöka finna «ombudsmän» samt genom att själva medarbeta i tidningen.

2. Likaså bör stiftsledningen komma till tals i tidningens spalter och även genom detta organ leda stiftet.

3. Det vore önskvärt att invandrare i större utsträckning kom tilltals i tidningens spalter, och att fler artiklar för invandrare förekom, t. ex. bidrag rörande kyrkans utveckling i invandrarernas hemländer samt artiklar som kunde hjälpa invandrarna att finna sig till rätta i den katolska kyrkan i Sverige.

4. Som präster vill vi utifrån vår pastorala erfarenhet föreslå redaktionen att publicera betraktelser o.dyl. avsedda för genomsnittskatoliken.

5. Redaktionen bör inte vara rädd för att sätta sin egen prägel på tidningen och därigenom ge den en egen profil, men samtidigt stimulera till dia-

log och låta olika åsikter komma till tals genom att publicera artiklar av allsidig karaktär. Prästrådet uppmanar redaktionen att fortsätta med «öppet forum» trots svårigheter med vissa inlägg av polemisk natur med personliga invektiv.

6. Prästrådet finner att tidningen är bra utifrån de möjligheter som står till buds och är medvetet om att ovan givna synpunkter och förslag är randanmärkingar. Med hänsyn till kyrkans evangelisationsuppdrag måste redaktionen erbjudas en annan arbetssituation, d. v. s. tidningen bör få en heltidsanställd redaktör, då dennes uppgift är helt jämförbar med många andra prästerliga uppgifter i stiftet.

7. Till sist anser prästrådet att stiftets präster bör vara angelägna om att sprida stiftets tidning.»

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Tlf. 21 69 06

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tlf. 23 02 40

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 84

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Poctofina”

Laget av tindrende klart glass.
Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Galigani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

En klovn

Minstegutten øvet seg i går på en sang de skal synge ved avslutningsfesten på St. Sunniva i juni: noe med SYNG NAR DU ALENE GAAAR.

Tonen var en smule falsk, det hørtes grunnen litt patetisk ut liksom, i hvert fall for meg. Jeg synger aldri når jeg går alene.

En stund senere førte lydene og teksten til at jeg begynte å tenke på noe helt annet (noe som er nærmere beskrevet i artikkelen som ikke handler om tyrefekting i dette nummeret.)

Jeg innrømmer villig at jeg hverken synger eller er særlig lykkelig de tre morgenene i uken da min elskede reiser inn til byen med 7-trikken og går «ut i arbeidslivet».

Og siden man derfor straks betrakter meg som en hustyrann og en reaksjonær, har jeg lyst til å si følgende, mens vi er inne på disse tingene:

Jeg er ikke trist fordi hun ellers tar oppvasken og støvsuger og skreller poteter alt for tidlig og slikt. Oppvasken klarer jeg sjøl, støvsugeren bare bråker og jeg liker poteter med skrell på. Men det er en hel del andre grunner.

Det hender meg de underligste ulykker når hun er borte. Som her forleden, jeg presterte, på æresord, å knuse et stort askebeger som vi engang fikk i gave og som vi var ganske tilfreds med under — UNDER — min skrivemaskin.

Hva gir De meg?

Vel, De kan si at jeg er en kloss og at ingen knuser askebegre med skrivemaskiner og alt det der. Men det triste faktum er at disse ting bare hender når hun er borte.

Jeg er kort sagt så lite det sterke, tyranniske kjønn verdig som mulig. Jeg holder av Mummitrollet som jeg synes jeg er i slekt med, vi er ikke av de sterke

og selvstendige i denne verden, underlige ting hender oss, vi trenger at noen er i nærheten.

Egoisme?

Jo, en del selvfølgelig. Men la meg fortelle om det askebegeret — jeg trygler Dem om å tro meg på mitt ord, det h e n d t e på denne måten:

Jeg satt alene og skrev hjemme, klokken var ni eller halv ti om morgenen. Jeg hadde trukket for alle gardiner og tent lampen ved siden av meg for å få arbeidsfred. Telefonen var trukket ut, og jeg hadde fått fyr på en stor sigar.

Tilsynelatende hadde jeg det utmerket. Min kone var i byen og tjente penger. Guttene var borte. Men hva så?

Jeg skyver skrivemaskinen helt ut til høyre for meg, mens jeg rabler ned noe med en kulepenn på blokken. Mellom min høyre arm og skrivemaskinen står askebegeret. Jeg legger den brennende sigar på kanten av det, det er ellers temmelig fullt av fyrstikker og aske og papirbiter. Så tar jeg skrivemaskinen og løfter den mot meg.

Da den er over askebegeret mister jeg den, med et brak knekkes askebegeret i tre, fire vakre deler. Sigaren går som en ildsprutende rakett opp i verdensrommet, i hvert fall opp i taket og jeg får aske over papirene mine og i øynene.

Jeg skal gjøre beretningen så kort som mulig. Jeg forsøkte å hive alle rester, men minstemann — den samme som synger — oppdaget det og forkynte for all verden hva jeg hadde gjort.

— Hvordan klarte du det, da? sa han til slutt.

Jeg sa som sant var:

— Jeg mistet skrivemaskinen opp på det.

Han så lenge på meg, så sa han ganske stille:

— Det der kunne bare du klart.

Allreit. Nok om det. Men er det noe rart at jeg er lykkelig når hun er hjemme da? Jeg trenger noen til å hjelpe meg før alt er knust.

SYNG NAR DU ALENE GAAAR?

Ikke tale om. Samme hva folk sier.

KJÆRLIGHET OG FANTASI

Det økumeniske center i Arhus arrangerer i dagene 25.—31. juli en konferanse på byens universitet med tittelen KJÆRLIGHED OG FANTASI. Blant foredragsholderne er pater Hallvard Rieber-Mohn, lederen av Department of Communication i Geneve, Albert van den Heuvel, teologiprofessor Løgstrup fra Arhus, professor Joseph Pieper fra Münster og professor Moltmann fra Tübingen. I arbeidsgruppene som skal drøfte familien, abort-problemet, seksuelle minoriteter, Guds kjærlighets nærvær i fest og spill og politikk/protest deltar blant annet biskop Hans Martensen, medisinerne, studenter og flere prestere og ordenssøstre.

Deltagerne kommer fra de nordiske land og Tyskland. De skandinaviske sprog og tysk blir benyttet — med simultanoversettelser dansk-tysk. Møteavgiften er 80 kroner med rimelig betaling for innkvartering og mat. Hel eller halv friplass kan dessuten søkes. Anmeldingsfrist senest 1. juli. Arhuskonferansen 1971, Det økumeniske Center, Kløvermarkvej 4, DK 8200 Arhus, N, Danmark.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 35 pr. år. Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 40.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.